

12. SICAK ÇARPMASI

12.1. Belirtileri

- . Adale krampları
- . Güçsüzlük, yorgunluk
- . Baş dönmesi
- . Solgun ve sıcak deri
- . Bol terleme
- . Hızlı nabız
- . Mide krampları, kusma, bulantı
- . Davranış bozukluğu
- . Bilinç kaybı, hayal görme

12.2. Sıcak Çarpmasında İlk Yardım

- . Hasta serin ve havadar bir yere alınır,
- . Giysileri çıkarılır,
- . Sırt üstü yatırılır, bacaklar yükseltilir,
- . Bilinci açıksa sıvı kaybını gidermek için karışımli sıvı (karbonat, tuz ve su karışımı), maden suyu, meyve suyu vb. içecekler içirilir,
- . Islak giysiler varsa çıkartılarak kuru giysiler giydirilir,
- . Ilık su ile duş alması sağlanır,
- . Gerekirse tıbbi yardım istenir(112).

13. YARALANMALAR

Yara; bir travma sonucu deri, deri altı dokular ya da iç deri (mukoza) bütünlüğünün bozulmasıdır.

13.1. Yara Çeşitleri

- Kesik yaralar,
- Ezikli yaralar,
- Parçalı yaralar,
- Delici yaralar,
- Kirli (Enfekte) yaralar

Uyarı! Özellikle ezikli ve delici yaralar başta olmak üzere tüm yaralanmalarda tetanoz hastalığı tehlikesi mevcut olduğundan, yaralanmalarda hasta/yaralılar tetanoz açısından değerlendirilmek ve gerektiğinde aşı uygulaması için sağlık kuruluşuna yönlendirilmelidir.

13.2. Yaralanmalarda İlk Yardım

- . Yaşam bulguları değerlendirilir,
- . Yara; oluş şekli, süresi, yabancı cisim, kanama yönünden değerlendirilir,
- . Kanama durdurulur,
- . Yaranın içi karıştırılmaz,
- . Yaranın üzeri kapatılır,
- . Batan cisim varsa çıkarılmaz, sabitlenerek hasta/yaralının sevki sağlanır,
- . Tıbbi yardım sağlanır,
- . Tetanos açısından hasta/yaralı uyarılır,
- . Delici karın yaralanmalarında çıkan organlar asla içeri sokulmaz,
- . Delici göğüs yaralanmalarında hasta/ yaralının bilinci açık ise yarı oturur pozisyonda tutulur.

14. BÖCEK SOKMALARI VE HAYVAN ISIRIKLARI

14.1. Arı Sokmasında İlk Yardım

- . Derinin üzerinde arının iğnesi görünüyorsa çıkarılır,
- . Soğuk uygulama yapılır (buz, soğuk su), amonyak kullanılmaz,
- . Eğer arı ağızdan sokmuş ise, şişme nedenli solunum yolu tıkanıklığı olabileceğinden, kişinin derhal buz emmesi sağlanır ve en kısa sürede tıbbi yardım istenir,
- . Alerji hikayesi olanlar için çok acil tıbbi yardım istenir(112).

14.2. Akrep Sokmasında İlk Yardım

- . Sokmanın olduğu bölge hareket ettirilmez,
- . Yaralı yatar pozisyonda tutulur,
- . Yaraya soğuk uygulama yapılır,
- . Dolaşımı engellemeyecek şekilde bandaj uygulanır,
- . Turnike uygulanmaz,
- . Yara üzerine hiçbir girişim yapılmaz (kesilmez, emilmez vb.).

14.3. Yılan Sokmasında İlk Yardım

- . Hava yolu açıklığı sağlanır,
- . Kişinin solunumu kontrol edilir,
- . Yaralı sakinleştirilir, dinlenmesi sağlanır,
- . Yara mümkünse soğuk sabunlu su ile yıkanır,
- . Yaraya yakın bölgede baskı yapabilecek yüzük, bilezik, saat gibi eşyalar çıkarılır,
- . Isırılan bölgeye soğuk uygulama yapılır,
- . Isırılan bölgede dolaşımı engellemeyecek basınçta bandaj yapılır, (turnike uygulanmaz),
- . Yaralı mümkün olduğunca hareket ettirilmez,
- . Isırılan yer kesilmez ve emilmez,
- . Yaşam belirtileri izlenir,
- . Acil tıbbi yardım istenir(112).

14.4. Deniz Canlıları Isırma ya da Sokmasında İlk Yardım

- . Kişi hareket ettirilmez,
- . Yaralanan bölge ovulmaz,
- . Batan diken varsa ve görünüyorsa, çıkarılır,
- . Bu hayvanların enzimleri sığağa dayanaksız olduğu için sıcak uygulama yapılır,
- . Tıbbi yardım için kişi en yakın sağlık kuruluşuna gönderilir.